

Stanovisko Európskeho výboru regiónov – Program boja proti terorizmu pre EÚ: predvídanie, predchádzanie, ochrana a reakcia

(2022/C 61/05)

Spravodajca:	Karl VANLOUWE (BE/EA) poslanec Flámskeho parlamentu
Referenčný dokument:	Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Európskej rade, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Program boja proti terorizmu pre EÚ: predvídanie, predchádzanie, ochrana a reakcia COM(2020) 795 final

POLITICKÉ ODPORÚČANIA

EURÓPSKY VÝBOR REGIÓNOV

Úvod

1. víta program Komisie v oblasti boja proti terorizmu ⁽¹⁾, v ktorom sa uznáva kľúčová úloha miestnych a regionálnych samospráv, okrem iného pokiaľ ide o predchádzanie radikalizácii a ochranu verejných priestorov;
2. súhlasí s Komisiou, že nadnárodný charakter teroristických sietí si vyžaduje intenzívnejšiu spoluprácu, ktorou sa chránia a podporujú naše spoločné hodnoty a normy, náš európsky spôsob života a naša pluralitná spoločnosť;
3. poukazuje na to, že boj proti terorizmu je súčasťou bezpečnostnej politiky, ktorá patrí do spoločnej právomoci Únie a členských štátov, zatiaľ čo udržiavanie verejného poriadku a zabezpečovanie vnútornej bezpečnosti sú v súlade so Zmluvou o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ) v právomoci členských štátov ⁽²⁾, a v tejto súvislosti poukazuje aj na úlohu, ktorú majú v niektorých členských štátoch regionálne orgány presadzovania práva;
4. poukazuje na to, že teroristické útoky v EÚ môžu mať rôzny pôvod a Europol ich rozdeľuje do 5 kategórií: džihadistický terorizmus, ľavicový a anarchistický terorizmus, pravcový terorizmus, etnicko-nacionalistický a separatistický terorizmus a napokon terorizmus spojený s konkrétnou vecou; poukazuje na rastúci fenomén páchatel'ov, ktorí konajú samostatne ⁽³⁾;
5. konštatuje, že opatrenia proti pandémie COVID-19 zamerané na obmedzenie slobody pohybu sťažujú teroristom ich pôsobenie, ale tí si žiaľ nájdu spôsoby, ako ich obísť, a že sa musí zohľadniť sociálno-ekonomický vplyv pandémie, ktorý vytvára ďalšie riziko radikalizácie a krízovej situácie, ktorú môžu teroristi využiť na ďalšiu propagáciu svojich cieľov a činností ⁽⁴⁾, ⁽⁵⁾;

Predvídanie*Strategické spravodajské informácie a posudzovanie hrozieb*

6. v súvislosti s nadnárodným charakterom teroristických sietí uznáva zásadný význam Spravodajského a situačného centra Európskej únie (EU INTCEN) pre vnútornú bezpečnosť EÚ; víta výzvu Komisie na lepšie začlenenie strategických spravodajských informácií a zabezpečenie toho, aby národné bezpečnostné a spravodajské služby naďalej poskytovali EU INTCEN spoľahlivé posúdenia hrozieb a tiež aby toto centrum disponovalo potrebnými zdrojmi;

⁽¹⁾ COM(2020) 795 final.

⁽²⁾ Články 4, 67 a 72 ZFEÚ.

⁽³⁾ Europol (2020). *European Union Terrorism Situation and Trend Report (TE-SAT) 2020*.

⁽⁴⁾ Europol (2020). *European Union Terrorism Situation and Trend Report (TE-SAT) 2020*.

⁽⁵⁾ Výkonné riaditeľstvo Výboru pre boj proti terorizmu Bezpečnostnej rady OSN (2020). *The impact of the COVID-19 pandemic on terrorism, counter-terrorism and countering violent extremism*.

Posilnenie kapacity včasného odhalenia rizika

7. víta, že v rámci výskumu EÚ v oblasti bezpečnosti sa zvýši schopnosť včasného odhalenia potenciálnych teroristických hrozieb a v tejto súvislosti zdôrazňuje význam interoperability pre výmenu informácií;

8. v súvislosti s cyklom bezpečnostnej politiky v rámci programu Horizont Európa podporuje ďalšie začlenenie aspektu výskumu, vďaka čomu môže Europol prispieť k identifikácii kľúčových výskumných tém a príprave a vykonávaniu príslušných rámcových programov EÚ;

Udržanie náskoku pred teroristami: úloha nových technológií

9. uznáva príležitosti, ktoré ponúkajú nové inovačné technológie, ako je umelá inteligencia a diaľkovo pilotované lietadlá, s cieľom proaktívne odhaľovať teroristické hrozby a prispievať k bezpečnosti verejných priestorov; víta záväzok Komisie financovať projekty zamerané na vývoj nových technológií v rámci Urbánnej agendy pre EÚ⁽⁶⁾ a vyzýva na výmenu najlepších postupov medzi vládami, priemyslom a odborníkmi;

10. poukazuje na to, že nové technológie tiež prinášajú nové hrozby, a víta okrem iného plány Komisie na lepšie odhaľovanie, sledovanie a identifikáciu potenciálne škodlivých diaľkovo pilotovaných lietadiel;

11. zdôrazňuje, že vždy, ale najmä v prípade nových technológií, sa treba usilovať o rovnováhu medzi právom na bezpečnosť a fyzickú integritu na jednej strane a inými základnými právami a slobodami na strane druhej; v tejto súvislosti musí existovať systém brzd a protiváh a prioritou musí byť proporionalita a nezávislá súdna kontrola;

Predchádzanie*Boj proti extrémistickým ideológiám na internete*

12. víta záväzok Komisie podporovať ďalšie vykonávanie krízového protokolu EÚ v spolupráci s Europolom, ktorého príslušná jednotka by sa mala posilniť z hľadiska zdrojov a kapacity, s cieľom riešiť vírusové šírenie teroristického obsahu na internete;

13. berie na vedomie záväzok Komisie rozšíriť zoznam trestných činov na úrovni EÚ⁽⁷⁾ o trestné činy z nenávisťi a nenávisťné prejavy a jej návrh aktu o digitálnych službách⁽⁸⁾; zdôrazňuje potrebu zohľadniť v tejto súvislosti právne rámce členských štátov a poukazuje na to, že sa musia vždy dodržiavať všetky základné práva a slobody vrátane práva na slobodu prejavu;

14. podčiarkuje význam šírenia alternatívnych naratívov a protiargumentácií v boji proti radikalizácii, terorizmu a dezinformáciám a víta záväzok Komisie podporovať členské štáty pri vypracúvaní tejto strategickej komunikácie;

Podpora miestnych aktérov pre odolnejšie komunity

15. zdôrazňuje svoj záväzok naďalej zohrávať aktívnu úlohu v boji proti radikalizácii a víta skutočnosť, že Komisia podporuje sieť na zvyšovanie povedomia o radikalizácii⁽⁹⁾ a iniciatívu EÚ proti radikalizácii⁽¹⁰⁾;

16. zdôrazňuje význam multidisciplinárneho prístupu v spolupráci s občianskou spoločnosťou, najmä pokiaľ ide o včasné odhaľovanie radikalizácie; poukazuje na najlepšie postupy, ako sú belgické miestne integrované bezpečnostné bunky, v rámci ktorých sa miestna správa, polícia, sociálno-preventívne organizácie, (neformálne) vzdelávacie služby, náboženský poradcovia atď. spoločne radia, ako pristupovať k jednotlivým radikalizovaným osobám⁽¹¹⁾, a v tejto súvislosti poukazuje na rozhodujúcu zásadu zachovávať spoločné služobné tajomstvo, vyzýva na výmenu s tým súvisiacich osvedčených postupov a zdôrazňuje, že sa pri tom musia brať do úvahy právne predpisy členských štátov týkajúce sa ochrany súkromia;

⁽⁶⁾ <https://futurium.ec.europa.eu/en/urban-agenda/security-public-spaces>

⁽⁷⁾ Článok 83 ods. 1 ZFEÚ.

⁽⁸⁾ COM(2020) 825 final.

⁽⁹⁾ https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/networks/radicalisation_awareness_network_en.

⁽¹⁰⁾ https://ec.europa.eu/home-affairs/policies/internal-security/counter-terrorism-and-radicalisation_en.

⁽¹¹⁾ https://preventie-radicalisering-polarisering.vlaanderen.be/sites/preventie-radicalisering-polarisering/files/leidraad_livc.pdf.

17. pripomína, že miestne a regionálne samosprávy sú v prvej línii, pokiaľ ide o príležitosti a výzvy spojené s integráciou a očakáva, že práve na tejto úrovni Komisia poskytne podporu na ochranu a posilnenie sociálnej súdržnosti, a to aj prostredníctvom svojho akčného plánu pre integráciu a začlenenie ⁽¹²⁾;

Väznice, rehabilitácia a opätovné začlenenie

18. víta záväzok Komisie zamerať sa viac na problematiku radikalizácie vo väzniciach pomocou deradikalizácie, rehabilitácie a opätovného začlenenia radikalizovaných väzňov; zdôrazňuje potrebu komplexného prístupu, v rámci ktorého väzenský personál, sociálni pracovníci, náboženský poradcovia a ďalšie zainteresované strany absolvujú špecializovanú odbornú prípravu o tom, ako zaobchádzať s radikalizovanými väzňami a v rámci ktorého sa pomoc radikalizovaným osobám nekončí po ich zadržaní alebo deradikalizácii, a poukazuje na význam výmeny najlepších postupov;

Posilňovanie vedomostí a podpory

19. víta záväzok Komisie podporovať ďalší rozvoj národných sietí s príslušnými aktérmi; so záujmom očakáva návrhy na zriadenie znalostného centra EÚ pre prevenciu radikalizácie, ktoré by okrem výmeny vedomostí a odborných poznatkov malo podporovať optimálne využívanie možností financovania v rámci rôznych programov EÚ; poukazuje na vysokú úroveň vedomostí a odborných poznatkov, ktoré už v súčasnosti existujú v miestnych a regionálnych samosprávach ⁽¹³⁾, a žiada o zapojenie príslušných regionálnych orgánov presadzovania práva a spravodajských služieb do rozvoja národných sietí príslušných aktérov a do činnosti znalostného centra EÚ pre prevenciu radikalizácie;

20. ďalej vyzdvihuje význam Fondu pre vnútornú bezpečnosť (ISF) v európskom boji proti terorizmu a zdôrazňuje, že je nevyhnutné zabezpečiť, aby sa podiel finančných prostriedkov, ktoré spravujú členské štáty, dostal ku všetkým národným aj regionálnym orgánom zodpovedným za túto oblasť;

Ochrana

Ochrana ľudí vo verejných priestoroch

21. poukazuje na zraniteľnosť verejných priestorov voči teroristickým útokom; víta záväzok Komisie viac sa zamerať na zásadu „bezpečnosti už v štádiu návrhu“; so záujmom očakáva virtuálnu architektonickú knihu Komisie s cieľom začleňovať bezpečnostné aspekty do projektov obnovy existujúcich a budovania nových verejných priestorov; poukazuje na to, že je potrebné nájsť rovnováhu medzi bezpečnosťou, otvorenosťou, prístupnosťou a úžitkovosťou verejných priestorov;

22. uznáva vysokú symbolickú hodnotu bohoslužobných miest, ktorá ich často robí terčom teroristov, a so záujmom očakáva projekty, ktoré má Komisia v úmysle podporiť v spolupráci s členskými štátmi v snahe zlepšiť ich fyzickú ochranu, pričom je opäť potrebné nájsť rovnováhu medzi ochranou, otvorenosťou, prístupnosťou a úžitkovosťou;

Mestá ako opora mestskej bezpečnosti

23. víta návrhy Komisie týkajúce sa záväzku EÚ v oblasti mestskej bezpečnosti a odolnosti a novej iniciatívy Mestá proti radikalizácii a terorizmu; navrhuje pracovať na základe zásady jednotného kontaktného miesta tak, aby vzniklo centrálné kontaktné miesto;

24. žiada Komisiu, aby ho do záväzku EÚ v oblasti mestskej bezpečnosti a odolnosti zapojila ako plnohodnotného partnera a vždy s ním konzultovala príslušné návrhy;

25. zdôrazňuje, že finančné prostriedky politiky súdržnosti EÚ možno využívať aj na predchádzanie radikalizácii a modernizáciu verejnej infraštruktúry pomocou investícií zameraných na sociálnu súdržnosť, začleňovanie a odolnosť;

⁽¹²⁾ COM(2020) 758 final.

⁽¹³⁾ Flámsky parlament (2015). Dokument 366 (2014 – 2015) – č. 3; Flámska vláda (2017). Flámsky akčný plán na prevenciu násilnej radikalizácie a polarizácie.

Zvyšovanie odolnosti kritickej infraštruktúry

26. upozorňuje na riziko, ktoré predstavuje kritická infraštruktúra ako teroristický cieľ; zdôrazňuje dôležitosť oznamovania kybernetických incidentov v rámci právnych predpisov týkajúcich sa bezpečnosti sietí a informačných systémov⁽¹⁴⁾ a so záujmom očakáva návrhy Komisie na zvýšenie odolnosti prevádzkovateľov a posilnenie bezpečnosti pred fyzickými a digitálnymi rizikami;

27. víta skutočnosť, že rozsah pôsobnosti návrhu smernice o odolnosti kritickej infraštruktúry sa výrazne rozšíril tak, že zahŕňa energetiku, dopravu, zdravotníctvo, pitnú vodu, odpadové vody, digitálnu infraštruktúru, verejnú správu a vesmír⁽¹⁵⁾. Opätovne vyzýva Európsku komisiu, aby v budúcnosti zvažila ďalšie rozšírenie odvetví, ktoré sa majú začleniť do smernice tak, aby zahŕňali aj odvetvie distribučných reťazcov základného tovaru⁽¹⁶⁾;

Bezpečnosť hraníc

28. pripomína, že voľný pohyb osôb v rámci EÚ musí byť neoddeliteľne spojený s riadnou ochranou vonkajších hraníc; súhlasí s Komisiou, že je potrebné urobiť viac pre vytvorenie účinného systému správy hraníc s cieľom systematicky kontrolovať všetkých cestujúcich na vonkajších hraniciach, aby boli osoby podozrivé z terorizmu odhalené a bol im odopretý vstup do EÚ; očakáva návrhy Komisie týkajúce sa novej schengenskej stratégie;

29. uznáva potrebu dosiahnuť interoperabilitu a rýchle a úplné zavedenie systému vstup/výstup (*Entry/Exit System – EES*)⁽¹⁷⁾, európskeho systému pre cestovné informácie a povolenia (ETIAS)⁽¹⁸⁾ a európskeho systému s informáciami o trestoch štátnych príslušníkov tretích krajín a osôb bez štátnej príslušnosti (ECRIS-TCN)⁽¹⁹⁾;

30. v súvislosti s novými nariadeniami týkajúcimi sa Schengenského informačného systému (SIS)⁽²⁰⁾ uznáva, že je potrebné zaviesť automatizovaný identifikačný systém odtlačkov prstov (AFIS) a zahrnúť do SIS informácie o zahraničných teroristických bojovníkoch, ktoré poskytujú dôveryhodné tretie krajiny;

Odoberanie prostriedkov útoku teroristom

31. uznáva hrozbu, ktorú predstavujú podomácky vyrobené výbušniny; podporuje výzvu Komisie, aby sa právne predpisy v oblasti prekursorov výbušnín vykonávali a presadzovali v plnej miere⁽²¹⁾ a zdôrazňuje dôležitosť ich pravidelného preskúmania a aktualizácie;

Reakcia

Operačná podpora: posilnenie Europolu

32. uznáva kľúčovú úlohu Europolu a jeho Európskeho centra pre boj proti terorizmu (ECTC); zdôrazňuje potrebu dodatočných zdrojov a víta záväzok Komisie posilniť mandát Europolu⁽²²⁾, aby bol schopný účinne spolupracovať so súkromnými stranami, podporovať vnútroštátne vyšetrovania trestných činov v oblasti spracovania a analýzy veľkých dát a využívať svoje odborné znalosti v oblasti výskumu a inovácií;

Spolupráca orgánov presadzovania práva

33. zdôrazňuje potrebu cezhraničnej a medziodvetvovej spolupráce v boji proti terorizmu; prihovára sa za intenzívnejšiu spoluprácu regionálnych a národných orgánov presadzovania práva s Europolom, poukazuje na pridanú hodnotu špecifickej odbornej prípravy poskytovanej Agentúrou Európskej únie pre odbornú prípravu v oblasti presadzovania práva (CEPOL)⁽²³⁾; so záujmom očakáva návrh Komisie týkajúci sa kódexu policajnej spolupráce EÚ a žiada ju, aby v ňom zohľadnila decentralizovanú štruktúru niektorých členských štátov v oblasti bezpečnosti; víta záväzok Komisie naďalej podporovať a zabezpečovať udržateľnosť siete osobitných zásahových jednotiek ATLAS⁽²⁴⁾ a vyzýva na preskúmanie možností združovania a spoločného využívania;

⁽¹⁴⁾ Smernica (EÚ) 2016/1148.

⁽¹⁵⁾ COM(2020) 829 final.

⁽¹⁶⁾ Stanovisko VR na tému Odolnosť kritických subjektov, NAT-VII/017.

⁽¹⁷⁾ <https://www.eulisa.europa.eu/Activities/Large-Scale-It-Systems/Sis-Ii>.

⁽¹⁸⁾ <https://www.eulisa.europa.eu/Activities/Large-Scale-It-Systems/Etiias>.

⁽¹⁹⁾ <https://www.eulisa.europa.eu/Activities/Large-Scale-It-Systems/Ecris-Tcn>.

⁽²⁰⁾ Nariadenie (EÚ) 2018/1860, nariadenie (EÚ) 2018/1861 a nariadenie (EÚ) 2018/1862.

⁽²¹⁾ Nariadenie (EÚ) 2019/1148.

⁽²²⁾ COM(2020) 796 final.

⁽²³⁾ <https://www.cepol.europa.eu/education-training/what-we-teach/counter-terrorism>.

⁽²⁴⁾ Rozhodnutie 2008/617/SVV.

Zlepšenie výmeny informácií

34. uznáva, že je potrebné posilniť koordináciu, spoluprácu a výmenu informácií medzi miestnymi a regionálnymi samosprávami, členskými štátmi, políciou, súdnictvom, bezpečnostnými a spravodajskými službami navzájom, ako aj s príslušnými európskymi agentúrami; poukazuje na najlepšie postupy, pri ktorých sa na miestnej, regionálnej a národnej úrovni využívajú multidisciplinárne osobitné pracovné skupiny, pracovné skupiny a bezpečnostné bunky⁽²⁵⁾; so záujmom očakáva návrhy Komisie týkajúce sa účinného mechanizmu na výmenu informácií o boji proti terorizmu a zdôrazňuje dôležitosť diskretnosti a vzájomnej dôvery;

35. uznáva, že medzi členskými štátmi je potrebná lepšia výmena profilov DNA, odtlačkov prstov a odtlačkov dlaní a vnútroštátnych údajov o evidencii vozidiel tak, aby zodpovedala operačným potrebám orgánov presadzovania práva a bola v súlade s právnym rámcom EÚ na ochranu údajov; so záujmom očakáva návrhy Komisie na revíziu, aktualizáciu a rozšírenie prírodných rozhodnutí⁽²⁶⁾;

Podpora vyšetrovania a trestného stíhania

36. súhlasí s tým, že šifrovanie informácií je nielen dôležitým nástrojom na zachovanie kybernetickej bezpečnosti a ochranu základných práv, ale je aj zneužívané teroristami; teší sa na spoluprácu, ktorú navrhla Komisia s členskými štátmi pri hľadaní riešení zákonného prístupu k týmto údajom v súlade s našimi základnými právami a slobodami a právnym rámcom EÚ na ochranu údajov;

37. v súvislosti so zisťovaním, odhaľovaním a trestným stíhaním vracajúcich sa zahraničných teroristických bojovníkov uznáva, že je potrebné a zároveň zložité zhromažďovať dôkazy a informácie z bojiska; so záujmom očakáva iniciatívy Komisie na podporu členských štátov v tomto ohľade a víta záväzok Komisie posilniť spoluprácu s tretími krajinami;

Zlepšenie podpory obetiam terorizmu

38. zdôrazňuje, že teroristické útoky majú na obeť obrovský vplyv; poukazuje na to, že pomoc obetiam musí byť založená na ich uznaní a pripomínaní, na dosiahnutí spravodlivosti a nájdení pravdy;

39. zdôrazňuje, že obetiam je potrebné pomôcť a poukazuje na osvedčené postupy, akým je systém s poradcami, ktorí sa venujú jednotlivým prípadom, pričom obetiam je individuálne poskytovaná asistancia na administratívnej a emocionálnej úrovni;

40. zdôrazňuje pridanú hodnotu pilotného projektu, ktorým je centrum odborných znalostí EÚ pre obeť terorizmu⁽²⁷⁾; odporúča v ňom pokračovať aj po roku 2021 a rozšíriť ho, aby sa v teréne mohla vykonávať ďalšia praktická práca; vyzýva na intenzívnu spoluprácu s budúcim znalostným centrom EÚ pre prevenciu radikalizácie, ale je proti zlúčeniu oboch centier;

41. víta záväzok Komisie posúdiť, ako by sa mohol zlepšiť prístup obetí k odškodneniu, a to aj pokiaľ ide o obeť terorizmu v cezhraničných situáciách, ktoré majú bydlisko v inom členskom štáte, ako je štát, v ktorom došlo k teroristickému útoku, a žiada, aby sa preskúmali systémy, ako je záručný fond pre obeť terorizmu.

V Bruseli 12. októbra 2021

Predseda
Európskeho výboru regiónov
Apostolos TZITZIKOSTAS

⁽²⁵⁾ https://www.besafe.be/sites/default/files/2019-06/planr_en.pdf.

⁽²⁶⁾ Rozhodnutie 2008/615/SVV a rozhodnutie 2008/616/SVV

⁽²⁷⁾ https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/criminal-justice/eu-centre-expertise-victims-terrorism_en.